

OBITUARI

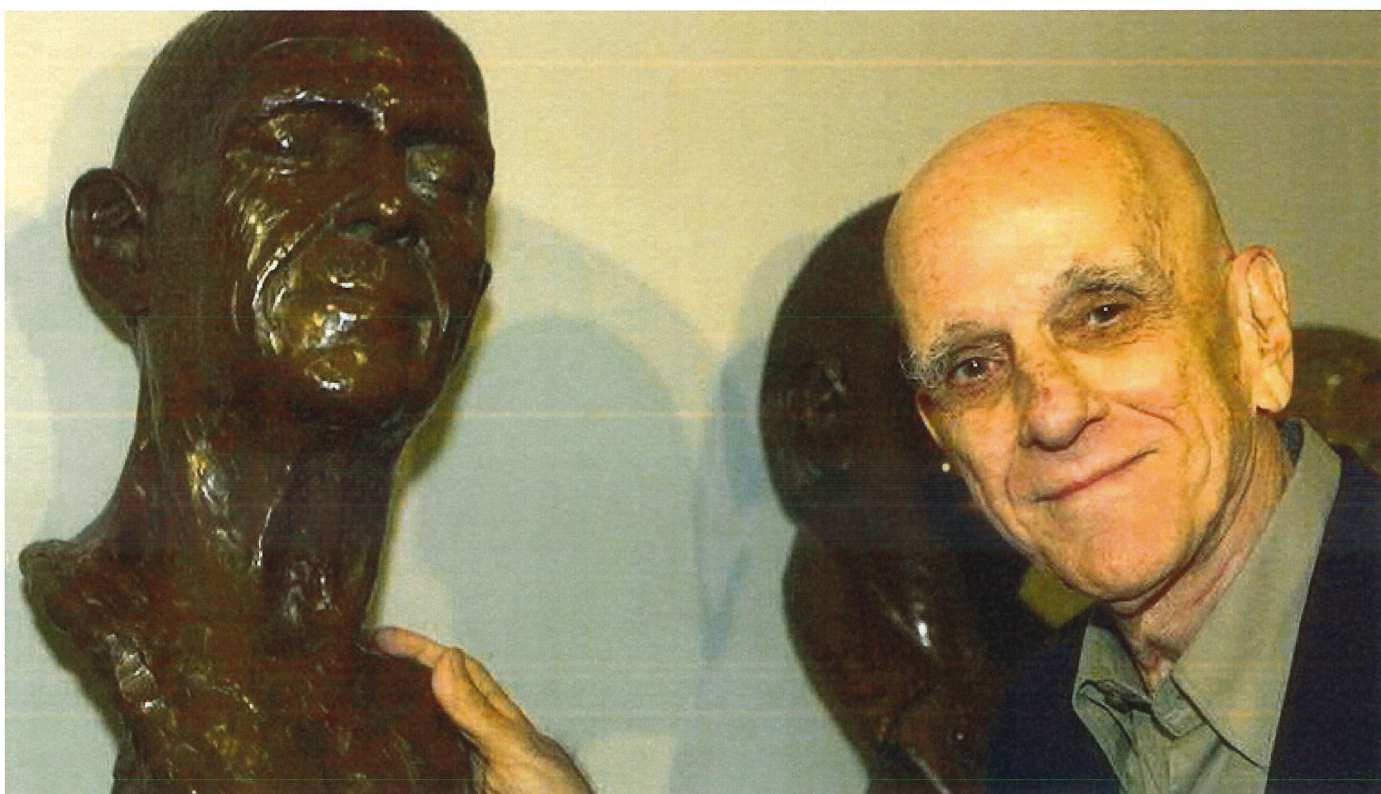
✎ JORDI NOPCA

📍 BARCELONA

📅 15/04/2020

Mor Rubem Fonseca, veu salvatge de la literatura brasilera

Conegut per una narrativa violenta i d'alt voltatge sexual, l'autor d'*El cas Morel* tenia 94 anys



Pocs escriptors contemporanis aconseguen transmetre la sensació de perill com Ruben Fonseca. L'autor brasiler, conegut per novel·les com *El cas Morel* (1973, en català a Bromera) i els contes d'*El cobrador* (1979, disponible a LaBreu), ha mort poques setmanes abans de fer 95 anys.

"Escriure és alguna cosa més que el fet d'escriure, implica ordir, teixir i cosir paraules: tant se val si es fa en una recepta mèdica o en una peça de ficció. La diferència és que la ficció consumeix cos i ànima", explicava Fonseca en una de les escasses entrevistes que concedia. Nascut l'11 de maig de 1925 a Juiz de Fora, Rubem Fonseca va estudiar dret, però la carrera va ser menys important que la seva feina posterior -com a comissari de policia a Rio de Janeiro- a l'hora de configurar la seva veu narrativa. Els casos que va investigar i els fets, alguns dels quals esgarrifosos, que va presenciar, van inspirar part de les seves novel·les i relats, en què conviuen la marginalitat, la violència extrema i la luxúria. Igual que passava amb un altre company de generació, Dalton Trevisan -encara viu-, la proposta de Fonseca, arriscada tant en la forma com en el contingut, va créixer a la perifèria de la literatura brasilera per anar acostant-se a la centralitat amb el pas dels anys.

DE LA PROHIBICIÓ AL REONEIXEMENT

La bona acollida d'*El cas Morel* (1973) va precedir la prohibició de la publicació dels contes explícits de *Feliz ano novo* (*Bon any nou*, 1975), igual que va passar amb el conte *El cobrador*, que va acabar donant nom a un altre dels seus llibres emblemàtics. "La veritat és que no soc un cínic, no en sé pas, de ser irònic, sarcàstic; soc tímid i orgullós, però el meu orgull no té arrogància ni ostentació, amb prou feines autoestima", escrivia el narrador de *Pierrot de la caverna*, conte en què repetia en diverses ocasions l'emblemàtica consigna "que em mossegui un mico" i desafiava el seu país dient: "Ordre i Progrés soc jo mateix". Aquestes dues paraules són les que apareixen a la bandera del Brasil.

Entre les seves novel·les més destacades hi ha *Bufo & Spallanzani* (1986) -una altra investigació d'un crim- i *Agosto* (1990), on s'endinsava en les conspiracions que van acabar amb la vida del president Getúlio Vargas. Fonseca, que va rebre el premi Camões el 2003 -la distinció més alta a la qual pot aspirar un escriptor en llengua portuguesa-, va excel·lir també en els contes: des de *Los prisioneros* (1963) va publicar-ne una vintena de reculls, l'últim dels quals, *Carne crua*, va aparèixer el 2018. Dos dels volums de relats més destacats del brasiler van ser *Secreciones, excreciones y desatinos* (2001, disponible en castellà a Seix Barral) i *Axilas y otras historias indecorosas* (2011), que Días Contados va publicar l'any passat. Un bon complement a l'obra de ficció de Rubem Fonseca és el volum *La novela murió* (Tajamar, 2018), que reuneix assajos, cròniques i articles d'un dels autors més salvatges i indòmits del Brasil.